

Barne-, likestillings og inkluderingsdepartementet

Postboks 8036 Dep

NO-0030 OSLO

Oslo, 15.10.2014

HØRING – Utvidet unntaksordning for fedrekvoten og mødrekvoten i foreldrepengeordningen

Det vises til høringsbrev av 30.06 2014 der Bedriftsforbundet inviteres til å komme med høringssvar. Bedriftsforbundet er en næringspolitisk interesseorganisasjon for små og mellomstore bedrifter. Vi jobber for at det skal bli enklere å drive bedrift og har cirka 4000 medlemmer i alle bransjer.

Generelt

Bedriftsforbundet støtter Barne-, likestillings og inkluderingsdepartementet sitt forslag til ny, utvidet unntaksordning for fedrekvoten og mødrekvoten i foreldrepengeordningen. Forslaget gir bedriftseiere mer fleksibilitet til å organisere familielivet og bedriften. Bedriftsforbundet mener at forslagene som presenteres om unntak tilknyttet sykdom, arbeidsledighet, arbeidssituasjon, arbeidsopphold i utlandet og gjennomføring av straff bør gjennomføres. I vårt høringssvar kommer vi til å fokusere mest på forslaget om unntak for selvstendig næringsdrivende, som primært angår våre medlemmer.

Generelt om unntak for selvstendig næringsdrivende

Debatten i ulike medier om unntak for foreldrepermisjon og overføring av kvoter kan til tider virke ganske misvisende. Debatten kan ofte gi inntrykk av at unntaksreglene for selvstendig næringsdrivende dreier seg om nøkkelpersoner i en bedrift. Det er ikke nødvendigvis tilfelle, for forslaget omfatter kun eiere eller deleiere (minst 1/3) av virksomheten, ikke de ansatte som i stor grad og også er nøkkelpersoner i virksomheten. Dessverre finnes det tilfeller hvor eiere eller deleiere av bedriften risikerer å gå med store økonomiske tap og underskudd, i verstefall oppsigelser og konkurs, dersom de prioriterer å ta ut sin del av kvoten. Resultatet blir derfor at mange prioriterer bedriften fremfor sin rettmessig del av kvoten. Familier som befinner seg i en slik situasjon mister en del av den totale permisjonstiden reduseres og verdifull samvær med egne barn. Det er uheldig med tanke på organisering av familielivet og ikke minst med tanke barnets tilknytning til foreldre.

Bedriftsforbundet støtter ikke bakstreverske holdninger som vi vet at eksisterer i enkelte deler av næringslivet. Eksempelen som media ofte viser til hvor man rapporterer til NAV at man er i pappapermisjon, men fortsatt jobber for fullt er trygdesvindel. Prinsippet om obligatoriske foreldrepermisjon er viktig, men hvis det innebærer at du må si opp ansatte eller i verste fall legge ned bedriften er det noe galt med regelverket. Unntaksordningene som foreslås i høringsnotatet er en god løsning på den utfordringen som mange bedriftseiere opplever i dagens regelverk om foreldrepermisjon.

Kapittel 4.2.4 Unntakskriterier for selvstendig næringsdrivende

I høringsnotatet blir vi bedt om å ta stilling til to alternative forslag til unntakskriterier for selvstendig næringsdrivende.

a) Dersom forelderens som skal ta ut foreldrepenger er registrert med et enkeltpersonforetak eller er eneaksjonær i et aksjeselskap, og vedkommende maksimalt har arbeidsinntekt fra annet hold enn den selvstendige næringsvirksomheten på to ganger folketrygdens grunnbeløp (2 G) per år eller ikke har arbeidsinntekt fra annet hold.

b) Dersom forelderens som skal ta ut foreldrepenger er deleier i en virksomhet med en ikke ubetydelig eierandel (minst 1/3) og virksomheten er avhengig av forelderens arbeidskraft (maks 5 ansatte), og vedkommende maksimalt har arbeidsinntekt fra annet hold enn den selvstendige næringsvirksomheten på to ganger folketrygdens grunnbeløp (2 G) per år eller ikke har arbeidsinntekt fra annet hold.

Bedriftsforbundet støtter primært forslag b, men ser helst at grensen på maks fem ansatte oppheves, eller i det minste heves til 10 ansatte.

Kriteriet i forslag a om at forelderens må være eneaksjonær i et AS eller drive et enkeltpersonforetak blir for snever. Det er ikke uvanlig at det finnes flere eiere av et aksjeselskap, noe som alternativ a ikke tar høyde for. Formuleringen i alternativ b om at forelderens som skal ta ut foreldrepenger er deleier i en virksomhet (minst 1/3) støttes.

Bedriftsforbundet støtter derimot ikke departementets forslag i alternativ b om en grense på maks fem ansatte. Det er en svært uheldig formulering ettersom den ikke tar høyde for virksomhetens art. Det er ikke sikkert at bedriften har ansatte som er egnet til å ta over ledelsen av bedriften sine arbeidsoppgaver, selv om de har over fem ansatte. For eksempel er det ikke gitt at renholdere eller håndverkere som er fast ansatt har kompetanse til å sende fakturaer og gjøre innkjøp.

Kap 5.2 Egenerklæring fra brukerne

Bedriftsforbundet støtter den skisserte løsningen i høringsnotatet om at foreldre fyller ut en egenerklæring hvor de krever unntak fra kvoteordningen. I egenerklæringsskjemaet må kriteriene for unntak være godt synlig. Det samme må eventuelle sanksjoner og krav om tilbakebetaling hvis de oppgis feilaktig informasjon.

I høringsnotatet legger departementet ved en rekke anledninger til grunn at de nye unntaksordningene skal være lite byråkratisk. Bedriftsforbundet reagerer derfor på at departementet ikke legger sterke føringer i høringsnotatet på at egenerklæringsskjema skal fylles ut elektronisk gjennom Altinn. Sjefen for Brønnøysundregistrene, Lars Peder Brekk, var nylig ute i media og kritiserte NAV for at de ikke benytter seg av muligheten som ligger i Altinn. Han sier selv at selvbetjent uttak av foreldrepermisjon er en tjeneste NAV burde kunne tilby sine brukere gjennom Altinn.

5.3.2 Dokumentasjonskrav knyttet til selvstendig næringsdrivende

I høringsnotatet blir vi bedt om å ta stilling til to alternative modeller. Modell 1 legger opp til etterfølgende stikkprøvekontroll og dokumentasjonskrav. Modell 2 har ingen særskilt etterfølgende kontroll og ingen dokumentasjonskrav.

Bedriftsforbundet er tilhenger av prinsippet i trygdeforvaltningen om at NAV skal kunne kontrollere om vilkårene for rett til en ytelse er oppfylt. Derfor støtter vi modell 1, som legger opp til en etterfølgende stikkprøvekontroll.

Vi ser derimot ikke behovet for dokumentasjonskrav fra de som søker om unntak, ettersom alle opplysninger om de foreslåtte kriteriene er tilgjengelig for NAV i løpet av 2015 gjennom A-ordningen. Foretaksregisteret og aksjonærregisteret har opplysninger om selskapsform og aksjonærer. Fra 1.januar 2015 iverksettes A-meldingen, noe som betyr at lønns- og trekkoppgave, lønnsstatistikk og melding til a-registeret skal fylles ut i samme skjema og leveres en gang i måneden. Eventuelle biinntekter må derfor også meldes fra en annen arbeidsgiver, noe som gjør informasjonen tilgjengelig for NAV.

Med vennlig hilsen

Bedriftsforbundet

Lars-Erik Sletner

Administrerende direktør

